

V Bruseli 2. júna 2023
(OR. en)

9935/23

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0347(COD)**

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	14217/23 + ADD 1
Predmet:	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (prepracované znenie) – diskusia o smerovaní

Delegáciám na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre životné prostredie, ktoré sa uskutoční 20. júna 2023, v prílohe zasielame podkladový dokument a otázky, ktoré vypracovalo predsedníctvo s cieľom usmerniť rokovania.

Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby tento podkladový dokument a otázky uvedené v prílohe vzal na vedomie a postúpil ich Rade na účely diskusie o smerovaní.

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (prepracované znenie)

– diskusia o smerovaní –

Čisté ovzdušie je nevyhnutné pre ľudské zdravie a zachovanie životného prostredia. V EÚ sa za posledné desaťročia podarilo kvalitu ovzdušia výrazne zlepšiť, avšak približne 300 000 predčasných úmrtí ročne a mnohé choroby sa stále pripisujú znečisteniu ovzdušia, ktoré je naďalej hlavnou environmentálnou príčinou predčasných úmrtí v EÚ.

Súčasná smernica o kvalite okolitého ovzdušia¹ sú súčasťou politického rámca pre čisté ovzdušie, ktorý zahŕňa aj iné právne predpisy, ktorými sa stanovujú emisné normy pre kľúčové zdroje a reguluje znižovanie národných emisií. Na znečistenie ovzdušia majú vplyv aj iné politiky, ktoré sa týkajú dopravy, priemyslu, energetiky, poľnohospodárstva a iných odvetví.

V kontrole vhodnosti, ktorú zverejnila Komisia v roku 2019, sa dospelo k záveru, že smernice o kvalite ovzdušia boli pri zlepšovaní kvality ovzdušia a plnení noriem kvality ovzdušia čiastočne účinné, ale že doteraz neboli splnené všetky ich ciele.

V nadväznosti na záväzok, ktorý Komisia prijala vo svojom oznámení o Európskej zelenej dohode² a ktorý potvrdila vo svojom oznámení s názvom Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“³, sa v navrhovanej revízii existujúcich smerníc o kvalite ovzdušia spájajú obe smernice do jednej a jej cieľom je vo väčšej miere zosúladiť normy EÚ v oblasti kvality ovzdušia s odporúčaniami WHO, zlepšiť legislatívny rámec a posilniť monitorovanie, modelovanie a plánovanie kvality ovzdušia.

¹ Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 2004/107/ES z 15. decembra 2004, ktorá sa týka arzénu, kadmia, ortuti, niklu a polycyklických aromatických uhlíkovodíkov v okolitom ovzduší a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe.

² 15051/19 + ADD 1.

³ 8753/21 + ADD 1-3.

Stav práce v Rade

Komisia 26. októbra 2022 prijala návrh smernice o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (prepracované znenie)⁴. Komisia predložila svoj návrh a sprievodné posúdenie vplyvu pracovnej skupine pre životné prostredie na zasadnutí 18. novembra 2022. Návrh sa následne predložil Rade (životné prostredie) na jej zasadnutí 20. decembra 2022.

Pracovná skupina pre životné prostredie skúmala návrh od januára, a to na piatich zasadnutiach počas švédskeho predsedníctva. Pracovná skupina pre životné prostredie tiež podrobnejšie rokovala o článkoch 1 až 11 a predsedníctvo predložilo prvé kompromisné znenie, ktoré sa vzťahuje na tieto články.

Rokovania, ktoré sa doteraz uskutočnili v pracovnej skupine pre životné prostredie, boli pozitívne a konštruktívne a umožnili objasniť mnohé body návrhu. Vo všeobecnosti mnohé delegácie vnímajú návrh pozitívne, avšak niektoré majú obavy, pokiaľ ide o náklady spojené s ambicióznejšími normami a riadením kvality ovzdušia, ako aj iné aspekty návrhu vrátane jeho prepojenia s inými právnymi predpismi, ktoré ovplyvňujú kvalitu ovzdušia, a ustanoveniami o prístupe k spravodlivosti, náhrade škody a sankciách.

Témy na rokovanie

Predsedníctvo s cieľom poskytnúť usmernenia pre ďalšiu prácu na technickej úrovni vyzýva Radu (životné prostredie), aby na svojom zasadnutí 20. júna 2023 ďalej rozpracovala tieto témy:

⁴ 14217/22 + ADD 1-8.

Všeobecná úroveň ambícií pri riešení otázky znečistenia ovzdušia

Aktualizácia a sprísnenie noriem kvality ovzdušia sú jadrom návrhu. WHO v roku 2021 na základe výskumu a nových poznatkov o účinkoch znečistenia ovzdušia na zdravie aktualizovala svoje usmernenia ku kvalite ovzdušia. Komisia po vyhodnotení rôznych balíkov politík navrhla súbor noriem kvality ovzdušia vrátane limitných hodnôt pre 11 látok a cieľovej hodnoty pre ozón, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030. Navrhované limitné hodnoty sú stanovené na úrovniach, ktoré predstavujú „užšie zosúladenie“ s usmerneniami WHO. Dátum 2030 sa stanovil preto, aby sa zabezpečil dostatočný prípravný čas a čas na koordináciu so súvisiacimi politikami, ako je balík Fit for 55. Navrhuje sa preskúmanie každých päť rokov s cieľom posúdiť, či sú normy stanovené v navrhovanej smernici stále primerané alebo či je potrebné ju revidovať, aby sa zabezpečilo zosúladenie s usmerneniami WHO a kontinuálny pokrok k životnému prostrediu bez toxických látok v roku 2050.

Okrem limitných hodnôt, ktoré sa v návrhu nakoniec stanovili, Komisia zvažovala dve ďalšie možnosti: menej prísne limitné hodnoty, ktoré by viedli k „čiastočnému zosúladeniu“ alebo prísnejšie hodnoty, ktoré by viedli k „úplnému zosúladeniu“ s usmerneniami WHO. Z posúdenia vplyvu, ktoré vypracovala Komisia, vyplýva, že všetky tri možnosti by mali významný prínos pre zdravie a životné prostredie, ktorý by prevyšoval náklady, i keď v rôznej miere. Z rokovaní v pracovnej skupine pre životné prostredie napriek tomu vyplýva, že niektoré delegácie považujú administratívne a iné náklady spojené s dosiahnutím navrhovaných limitných hodnôt za príliš zaťažujúce z dôvodu hospodárskych obmedzení.

Dôležité faktory pre dosiahnutie navrhovaných noriem kvality ovzdušia

Návrhom sa okrem stanovenia nových noriem kvality ovzdušia aktualizuje a ďalej rozvíja niekoľko ďalších častí politického rámca pre kvalitu ovzdušia, a to v snahe zvýšiť účinnosť úsilia o zlepšenie kvality okolitého ovzdušia a dosiahnutie noriem kvality ovzdušia. Ide napríklad o ustanovenia týkajúce sa: plánov kvality ovzdušia; predchádzania porušovaniu noriem kvality ovzdušia alebo snahy takéto porušovanie čo najviac skrátiť; spôsobu a miesta posudzovania a monitorovania kvality ovzdušia; spolupráce medzi členskými štátmi v oblasti cezhraničného znečisťovania; využívania modelovania kvality ovzdušia a informovania verejnosti o kvalite ovzdušia.

Pracovná skupina pre životné prostredie o týchto ustanoveniach podrobne diskutovala, pričom sa zaoberala aj aspektmi, ako potreba harmonizácie medzi členskými štátmi v záujme porovnateľnosti, administratívne náklady súvisiace s ambicióznejším monitorovaním a hodnotením, cezhraničné aspekty znečistenia ovzdušia, nové ustanovenia o prístupe k spravodlivosti a náhrade škody a posilnené ustanovenia o sankciách.

Ako už bolo uvedené, stav znečistenia ovzdušia ovplyvňujú aj iné politiky, ktoré sa týkajú kľúčových činností a odvetví. Osobitný význam má niekoľko návrhov, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, napríklad návrh o emisných normách Euro 7 pre cestné vozidlá, návrh o normách CO₂ pre ťažké úžitkové vozidlá a návrh na revíziu smernice o priemyselných emisiách. Delegácie uviedli, že je dôležité, aby úrovne ambícií týchto a iných právnych predpisov s vplyvom na kvalitu ovzdušia boli v súlade s normami kvality ovzdušia, ktoré sa stanovujú prostredníctvom súčasnej revízie smerníc o kvalite ovzdušia.

Otázky pre ministrov

S cieľom usmerniť ďalšiu prácu na tomto spise sa ministri vyzývajú, aby si vymenili názory na základe týchto otázok:

1. Myslíte si, že navrhované normy kvality ovzdušia a ich nadobudnutie účinnosti od roku 2030 predstavujú primeranú úroveň ambícií na riešenie problematiky znečistenia okolitého ovzdušia?
2. Čo považujete za najdôležitejšie faktory pre dosiahnutie noriem kvality ovzdušia a dlhodobého cieľa nulového znečistenia? Riešia sa tieto otázky v navrhovanej smernici primerane?